

Posudek bakalářské práce

Vojtěch Homolka, Zachycení každodenního života ve spisech Čechů cestujících v pozdním středověku a raném novověku na Blízký východ

Celkem 51 stran

Vojtěch Homolka se ve své bakalářské práci zabývá osudy a díly několika českých cestovatelů, jejichž kroky směřovaly na Blízký východ. Podněty, důvody a poslání jejich cesty však již byly různé, což ostatně odpovídá i značnému časovému odstupu mezi jednotlivými cestami (od poslední čtvrtiny 15. století do prvního desetiletí 17. století). Ze zápisků, které si ze svého putování pořídili Martin řečený Křivoústý, Martin Kabátník, Jan Hasištejnský z Lobkovic, Oldřich Prefát z Vlkanova, Václav Vratislav z Mitrovic a Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic, si autor všímá nejen popisů jejich každodenních strastí, ale i obdivných zážitků cestovatelů v zemích, které byly Čechům vzdálené nejen geograficky a jazykově, ale i kulturně.

Nedeklarovaná struktura práce se v podstatě rozpadá na tři části. První z nich zahrnuje stručné medailonky šesti cestovatelů, kteří se s Blízkým východem setkali od sklonku 15. století do konce následujícího století, tj. zhruba v rozmezí sta let. Následuje stručná charakteristika politické situace na Blízkém východě (s. 13-15) v dlouhé perspektivě od 7. do počátku 17. století.

Stěžejní část práce představuje následujících šest kapitol. První z nich je věnována stravování, respektive zmínek o něm v jednotlivých cestopisech. Velmi působivé jsou tyto pasáže v díle Václava Vratislava z Mitrovic, který zažil v Turecku týdny hojnosti jako člen císařského poselstva i bídy jako sultánův vězeň. Dále autor hodnotí zmínky o chlebu, vodě, o problémech s vínem atd. v dalších rukopisech. Zajímavé jsou výpisy o jídelníčku na přepravních lodích, o konzumaci masa a zvláště pak zeleniny a ovoce (speciálně u Jana z Lobkovic) i rozdílná hodnocení chuti vína. Shrnující úvahu o finančních možnostech cestovatelů by bylo možné dále rozšířit o charakteristiku jejich společenského postavení, respektive návyků a nároků, stejně jako o pokus stanovení kauzality mezi nároky a smyslem jejich cesty (i v negativním slova smyslu; taková krátká úvaha je na s. 33). Zdařilá je též část věnovaná hygieně, lázeňství a léčení nemocí, stejně jako popis plavby a výbavy k ní nutné. Přesvědčivě vyznívá i pasáž věnovaná prožitku cíle poutníků – návštěvě Božího hrobu a též prohlídce Jeruzaléma, při níž využívali průvodcovské služby. Odlišné byly zážitky Václava Vratislava z Mitrovic v Cařihradě. Nebezpečí na cestách i ve městech poutníkům hrozilo i od

místních obyvatel, především různých drobných lupičů a vyděračů. O zájmu tureckých vládců o poutníky, kteří nepochybně zemi přinášeli peníze, svědčí doprovod jejich ochránců. Skutečný vztah muslimů ke křesťanům, včetně poutníků, vyplývají z kapitoly nazvané *Křesťany za psy mají jiní všickni*.

Práci považuji za zdařilou, materiálově bohatou. Pro následné rozvíjení tématu by bylo vhodné nejen autorem deklarované srovnání s cestopisy cizí provenience, ale i jasnější strukturace textu a také větší ohled na časový posun jednotlivých děl ve vztahu k politickému, společenskému a kulturnímu vývoji Evropy, jejího poměru k muslimským zemím a vývoji poutnictví v širší perspektivě. Zajímavé by byly také informace o společnících pisatelů cestopisů. Z konkrétních drobností jen upozorňuji na omyl v poznámce č.15 – Marie Burgundská se provdala za Maxmiliána I., nikoliv za Fridricha III.

Předkládaná práce Vojtěcha Homolky odpovídá požadavkům kladeným na bakalářskou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako .....

Praha 1. září 2008

prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc.